

ARAŞTIRMA

Okul Temelli Zorbalık Önleme Programlarına İlişkin Bilimsel Yayınların Bibliyometrik Analizi

Yiğit Doğan

Bağımsız araştırmacı, Türkiye

Başvuru: 09 Nisan 2025 / Kabul: 27 Haziran 2026 / Online Yayın: 30 Haziran 2026

Öz

Bu çalışmanın amacı, okul temelli zorbalık önleme programlarına ilişkin uluslararası literatürün bibliyometrik özelliklerini incelemek ve alanın entelektüel yapısını ortaya koymaktır. Araştırmada Web of Science Core Collection veri tabanından elde edilen ve 2001-2026 yılları arasında yayımlanan 442 makale analiz edilmiştir. Veriler, R yazılımındaki bibliometrix paketi ve web arayüzü Biblioshiny kullanılarak analiz edilmiştir. Analizlerde yayın trendi, en üretken yazarlar, dergiler ve ülkeler, Lotka ve Bradford yasaları, anahtar kelime birlikte görülme ağı, tematik harita ve trend konular incelenmiştir. Bulgulara göre makaleler 241 farklı dergide 1.604 yazar tarafından üretilmiş ve yıllık büyüme oranı %11,44 olarak saptanmıştır. Alan özellikle 2018 sonrası hızlı bir büyüme sürecine girmiştir. Christina Salmivalli (h-indeks = 13) en etkili yazar, Frontiers in Psychology (n = 19) en fazla makale yayımlayan dergi, ABD (n = 115) ise en üretken ülke olarak belirlenmiştir. Tematik harita analizi, zorbalık mağduriyeti ve önlemenin alanın önde gelen teması olduğunu, öğretmen eğitimi ve öz-yeterliliğin ise gelecek araştırmalar için henüz yeterince incelenmemiş ancak merkeziliği yüksek bir tema olduğunu ortaya koymuştur. Türkiye alana yalnızca 5 makaleyle sınırlı katkı sunmakta olup bu durum, Türk araştırmacılar açısından uluslararası iş birliği ve WoS indeksli yayın önceliklerinin önemine dikkat çekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Bibliyometrik analiz, zorbalık önleme, okul temelli müdahale, bibliometrix

^{aa} **Atıf:** D, Yiğit (2026). Okul Temelli Zorbalık Önleme Programlarına İlişkin Bilimsel Yayınların Bibliyometrik Analizi. İZÜ Eğitim Dergisi, 8(1), 132-157. <https://doi.org/10.46423/izujed.1926452>

✉ Yiğit Doğan yigitdogan05127@gmail.com

© ⓘ ⓘ Bu makale açık erişimli olup, CC BY-NC 4.0 lisansı ile dağıtılmaktadır.

RESEARCH

A Bibliometric Analysis of Scientific Publications on School-Based Bullying Prevention Programs

Yiğit Doğan

Independent Researcher, Türkiye

Received: 09 April 2025 / Accepted: 27 June 2026 / Published online: 30 June 2026

Abstract

This study aims to examine the bibliometric characteristics of the international literature on school-based bullying prevention programs and to reveal the intellectual structure of the field. A total of 442 articles published between 2001 and 2026 were retrieved from the Web of Science Core Collection and analyzed using the bibliometrix package in R and its web interface Biblioshiny. The analyses examined publication trends, the most productive authors, journals, and countries, Lotka's and Bradford's laws, keyword co-occurrence network, thematic map, and trending topics. Findings revealed that the articles were published in 241 different journals by 1,604 authors, with an annual growth rate of 11.44%. The field experienced a marked acceleration in scholarly output, particularly after 2018. Christina Salmivalli (h-index = 13) was identified as the most influential author, *Frontiers in Psychology* (n = 19) as the most productive journal, and the United States (n = 115) as the most productive country. Thematic map analysis revealed that bullying victimization and prevention constitute the motor theme of the field, while teacher training and self-efficacy represent an underexplored yet significant area for future inquiry. Turkey contributes limitedly to the field with only 5 articles.

Keywords: Bibliometric analysis, bullying prevention, school-based intervention, science mapping, bibliometrix

⁰⁰ **To cite:** D, Yiğit (2026). Okul Temelli Zorbalık Önleme Programlarına İlişkin Bilimsel Yayınların Bibliyometrik Analizi. İZÜ Eğitim Dergisi, 8(1), 132–157. <https://doi.org/10.46423/izujed.1926452>

✉ Yiğit Doğan yigitdogan05127@gmail.com

© ⓘ ⓘ This article is open access and distributed under the terms of the CC BY-NC 4.0 license.

1. Giriş

Alanyazında akademik yayın sayısının hızla artması, araştırmacıların belirli bir alandaki bilgi birikimini bütüncül biçimde değerlendirmesini giderek güçleştirmektedir. Bu bağlamda bibliyometrik analiz, bir araştırma alanının entelektüel yapısını, gelişim sürecini ve tematik örüntülerini sistematik olarak ortaya koymaya olanak tanıyan güçlü bir nicel yöntem olarak öne çıkmaktadır (Aria ve Cuccurullo, 2017). Okul temelli zorbalık önleme, uluslararası düzeyde araştırmacıların, politika yapımcıların ve eğitim uygulayıcılarının gündeminde giderek daha fazla yer bulan ve hızla büyüyen bir araştırma alanı haline gelmektedir. Bu çalışma, 2001-2026 yılları arasında yayımlanan okul temelli zorbalık önleme araştırmalarını Web of Science Core Collection veri tabanı aracılığıyla bibliyometrik yöntemle incelemeyi amaçlamaktadır.

Zorbalık, güç dengesizliğine dayanan, tekrarlı ve kasıtlı olarak gerçekleştirilen saldırgan davranışları tanımlayan çok boyutlu bir olgudur (Olweus, 1993). Çocukluğun ve ergenliğin en yaygın ve ciddi sorunlarından biri olan akran zorbalığı, dünya genelinde milyonlarca çocuğu etkilemektedir. UNESCO'nun (2019) raporuna göre her üç öğrenciden biri yaşamının bir döneminde zorbalığa maruz kalmaktadır. Bu durum, zorbalığı yalnızca bir eğitim sorunu olmaktan çıkararak bir halk sağlığı önceliği haline getirmiştir.

Zorbalık fiziksel, sözel, ilişkisel ve son yıllarda giderek yaygınlaşan siber zorbalık olmak üzere farklı biçimlerde ortaya çıkabilmektedir (Smith ve Brain, 2000). Fiziksel zorbalık vurma ve itme gibi bedensel saldırganlıkları; sözel zorbalık lakap takma, alay etme ve hakaret gibi davranışları; ilişkisel zorbalık ise sosyal dışlama ve dedikodu yayma gibi dolaylı davranışları kapsamaktadır. Siber zorbalık, dijital teknolojiler aracılığıyla gerçekleştirilen her türlü saldırgan davranışı ifade etmektedir (Smith vd., 2008).

Zorbalığın hem mağdurlar hem de failler üzerindeki olumsuz etkileri geniş bir alanyazında ortaya çıkarılmıştır. Zorbalık mağduru öğrenciler akademik başarı düşüklüğü, okul reddi, kaygı, depresyon, düşük benlik saygısı ve intihar düşünceleri gibi ciddi sorunlar yaşayabilmektedir (Hawker ve Boulton, 2000; Moore vd., 2017). Faillerin ise yetişkinlikte suç davranışlarına yatkınlık, madde kullanımı ve antisosyal kişilik bozukluğu gibi problemler geliştirme riski taşıdıkları bildirilmiştir (Ttofi ve Farrington, 2011). Bu olumsuz sonuçlar, zorbalığa yönelik etkili önleme ve müdahale programlarının geliştirilmesini zorunlu kılmaktadır.

Zorbalığı önlemeye yönelik sistematik çalışmaların temeli, Norveçli psikolog Dan Olweus'un 1970'lerde başlattığı çalışmalara dayanmaktadır. Olweus Zorbalığı Önleme Programı (OBPP), dünyada en yaygın olarak kullanılan ve etkililiği kanıtlanmış programlardan biridir. Onu izleyen yıllarda, Finlandiya'da geliştirilen KiVa programı (Salmivalli vd., 2011), Avustralya'daki Friendly Schools programı (Cross vd., 2011), İngiltere'de yürütülen programlar ve İspanya'daki ConRed programı da kanıta dayalı önleme yaklaşımları arasında yer almıştır. Bu programların ortak özelliği, tüm okul yaklaşımını benimsemeleri, seyirci davranışlarını hedef almaları ve öğretmenler ile velileri de sürece dahil etmeleridir.

Ttofi ve Farrington'ın (2011) 44 okul temelli zorbalık önleme programını kapsayan meta-analizi, bu programların zorbalığı ortalama %20-23, mağduriyeti ise %17-20 oranında azalttığını ortaya koymuştur. Benzer şekilde Gaffney, Ttofi ve Farrington (2019) tarafından yapılan güncel meta-analiz de okul temelli zorbalık önleme programlarının genel olarak etkili olduğunu ancak programlar arasında belirgin farklılıklar bulunduğunu göstermiştir.

Bu bulgular, alanın sistematik olarak haritalanmasını ve güncel yapısının ortaya konulmasını gerekli kılmaktadır.

Türkiye’de okul zorbalığına ilişkin akademik çalışmalar 2000’li yılların başından itibaren belirgin biçimde artış göstermiştir. Pişkin (2002, 2010), zorbalığın Türk okullarındaki yaygınlığını ortaya koyan öncü araştırmaları ile bu alandaki ilk sistematik bilgi birikimini oluşturmuştur. Kepenekçi ve Çınkır (2006) ilköğretimdeki akran zorbalığını çeşitli boyutlarıyla ele almış, Kapçı (2004) zorbalık mağduriyeti ile depresyon, kaygı ve benlik saygısı arasındaki ilişkileri incelemiştir. Dölek (2002) Türkiye’deki ilk kapsamlı zorbalık araştırmalarından birini gerçekleştirirken Yöndem ve Tokinan (2007) ergenlerde zorbalığı anne baba ve akran ilişkileri bağlamında incelemiştir. Bu çalışmalar Türkiye’deki zorbalık alanyazınının temel taşlarını oluşturmakla birlikte, büyük çoğunluğunun ulusal veri tabanlarında kaldığı ve WoS ile Scopus gibi uluslararası indekslerde yalnızca sınırlı biçimde yer bulabildiği görülmektedir. Nitekim mevcut çalışmanın bulgular bölümünde de görüleceği üzere, Türkiye bu alanda yalnızca 5 makaleyle temsil edilmekte; bu oran toplam yayınların %1,1’ine karşılık gelmektedir. Türkiye’nin uluslararası görünürlüğünün bu denli sınırlı kalmasının ardında birkaç temel etken yatmaktadır: (a) zorbalık önleme programlarının etkililiğini deneysel yöntemlerle test eden çalışma sayısının azlığı, (b) uluslararası iş birliğine dayalı araştırmaların yetersizliği ve (c) ulusal ölçekte yürütülen çalışmaların İngilizce yayına dönüştürülme oranının düşüklüğü. Bu bağlamda mevcut çalışma, Türkiye açısından iki düzeyde önem taşımaktadır: Birinci düzeyde, uluslararası alanyazının yapısını ve eğilimlerini sistematik biçimde ortaya koyarak Türk araştırmacılara ve okul psikolojik danışmanlarına güncel ve kapsamlı bir referans çerçevesi sunmaktadır. İkinci düzeyde ise Türkiye’nin bu alandaki uluslararası konumunu somut verilerle görünür kılarak araştırmacıları uluslararası iş birlikleri geliştirmeye, kanıta dayalı program uyarlamalarına yönelmeye ve WoS indeksli dergilerde yayın yapmaya teşvik etmektedir. Böylece çalışma yalnızca betimleyici bir alanyazın haritası sunmakla kalmayıp Türkiye’nin zorbalık önleme alanındaki araştırma kapasitesinin geliştirilmesine de katkı sunmayı hedeflemektedir.

Alanyazının hızla genişlemesi, bu alanda yapılan çalışmaların kapsamlı bir biçimde değerlendirilmesini zorlaştırmaktadır. Bibliyometrik analiz, bilimsel yayınların matematiksel ve istatistiksel yöntemlerle incelenmesini sağlayan nicel bir araştırma yöntemidir (Aria ve Cucurullo, 2017). Geleneksel sistematik derleme çalışmalarına kıyasla bibliyometrik analiz, daha geniş bir veri setini işleme, alanın entelektüel yapısını görselleştirme ve araştırma eğilimlerini ortaya koyma gibi özelliklere sahiptir (Zupic ve Čater, 2015).

Zorbalık alanındaki mevcut alanyazın gözden geçirmeleri ve sistematik derlemeler incelendiğinde, bu çalışmaların odak, kapsam ve yöntemsel derinlik bakımından çeşitli sınırlılıklar taşıdığı görülmektedir. Zych, Ortega-Ruiz ve Del Rey (2015), zorbalık ve siber zorbalık üzerine yapılmış sistematik derlemeleri ve meta-analizleri kapsayan bir sistematik literatür taraması gerçekleştirmiştir; ancak bu çalışma yöntemsel açıdan bibliyometrik analiz değil nitel bir derleme olup hem konu kapsamı hem de 2014 yılıyla sınırlı zaman çerçevesi bakımından kısıtlı kalmaktadır. Kowalski, Limber ve McCord (2019) ise siber zorbalığa gelişimsel bir perspektiften yaklaşan kapsamlı bir alanyazın gözden geçirmesi sunmuştur. Bu çalışma da bibliyometrik yöntemler kullanmamakta ve okul temelli önleme programlarını doğrudan ele almamaktadır. Alanyazında okul temelli zorbalık önlemeyi özgül odak noktası olarak

benimseyen, 2020 sonrası veriyi kapsayan ve bibliyometrik yöntemler (yazar üretkenliği yasaları, ağ analizleri, tematik haritalama) kullanan bir çalışmaya ise rastlanmamıştır. Bu boşluktan hareketle mevcut çalışma şu üç temel açıdan özgün bir katkı sunmayı hedeflemektedir: (a) yalnızca okul temelli önleme programlarına odaklanması, (b) 2001-2026 dönemini kapsayan güncel verileri analiz etmesi ve (c) Lotka Yasası, Bradford Yasası, tematik harita analizi ve trend konu analizini bütünlük biçimde uygulaması. Bu niteliklere sahip kapsamlı bir bibliyometrik çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışma söz konusu boşluğu doldurmayı amaçlamaktadır.

Okul temelli zorbalık önleme programları, yalnızca davranışsal müdahale araçları olarak değil; aynı zamanda okul iklimini, akran ilişkilerini ve öğrenci ruh sağlığını doğrudan etkileyen bütüncül yapılar olarak değerlendirilmektedir. Dünya genelinde çocukların yaklaşık üçte birinin zorbalığa maruz kaldığı göz önüne alındığında (UNESCO, 2019), bu programların etkililiğinin sistematik biçimde incelenmesi hem bireysel hem de toplumsal açıdan kritik bir önem taşımaktadır. Buna karşın, mevcut çalışmaların büyük bölümü tek bir programa odaklanmakta ya da sınırlı bir coğrafi bağlamda yürütülmektedir. Hangi program bileşenlerinin hangi koşullarda etkili olduğu, araştırma gündeminin nasıl şekillendiği ve alanın kavramsal sınırlarının nereye uzandığı henüz yeterince haritalanmamıştır. Bu çalışma, söz konusu boşluğu kapatmak amacıyla okul temelli zorbalık önleme programlarına ilişkin uluslararası alan yazını 2001-2026 yılları arasında bibliyometrik yöntemlerle analiz etmektedir.

Alanyazın incelendiğinde, zorbalık önlemeye yönelik programların etkililiğini ele alan çalışmaların 2001 sonrasında belirgin biçimde artış gösterdiği görülmektedir. Ancak bu artışın hangi tematik eksenlerde yoğunlaştığı, hangi ülkelerin ve araştırmacıların alana öncülük ettiği ve alanın kavramsal evriminin nasıl ilerlediği sistematik olarak ele alınmamıştır. Bibliyometrik analiz, bu soruları sayısal verilerle yanıtlamaya olanak tanıyan ve alanyazının yapısını görünür kılan güçlü bir araçtır (Aria ve Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021). Bu çerçevede mevcut çalışma; yayın trendi, yazar üretkenliği, dergi dağılımı, ülke iş birlikleri ve tematik yapı gibi boyutları bir arada ele alarak alana ilişkin kapsamlı ve güncel bir entelektüel harita sunmayı, araştırmacıların alandaki kavramsal ve tematik boşlukları görerek zorbalık önleme programlarını geliştirirken daha bütüncül bir bakış kazanmalarını ve akran zorbalığı literatürüne daha nitelikli katkı sunulabilmelerini amaçlamaktadır.

Bu doğrultuda aşağıdaki araştırma soruları yanıtlanmaya çalışılmıştır: (a) Okul temelli zorbalık önleme alanındaki yayın trendi yıllara göre nasıl bir seyir izlemektedir? (b) Bu alanda en etkili yazarlar, dergiler ve ülkeler hangileridir? (c) Alandaki en çok atıf alan çalışmalar hangileridir? (d) Alanın tematik yapısı ve kavramsal çerçevesi nasıl bir görünüm sergilemektedir? (e) Zaman içinde öne çıkan trend konular hangileridir?

2. YÖNTEM

2.1 Araştırmanın Deseni

Bu araştırmada bibliyometrik analiz yöntemi kullanılmıştır. Bibliyometrik analiz, belirli bir araştırma alanındaki yayın örüntülerini, kavramsal yapıyı ve sosyal ağları nicel yöntemlerle inceleyen sistematik bir araştırma yaklaşımıdır (Aria ve Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021).

Bu yöntem, eğitim ve psikoloji alanlarındaki alanyazın haritalaması çalışmalarında giderek daha yaygın biçimde tercih edilmektedir (Zupic ve Čater, 2015). Bibliyometrik analizin bu araştırmada tercih edilmesinin başlıca gerekçeleri şunlardır: (a) 25 yıllık yayın sürecini kapsayan 442 makalenin geleneksel içerik analizi yoluyla bütüncül biçimde değerlendirilmesinin pratik olarak güç olması; (b) alandaki entelektüel yapıyı, yazarlar arası iş birliği ağlarını ve tematik kümeleri nicel olarak görünür kılmaya gerekliliği; (c) mevcut alanyazının okul temelli önleme programları özelinde sistematik biçimde haritalanmamış olması. Geleneksel sistematik derleme çalışmalarından farklı olarak bibliyometrik analiz, öznel değerlendirmelerden kaçınarak büyük ölçekli veri setlerini işleyebilmekte ve araştırma eğilimlerinin görselleştirilmesine olanak tanımaktadır (Zupic ve Čater, 2015).

2.2 Veri Kaynağı ve Tarama Stratejisi

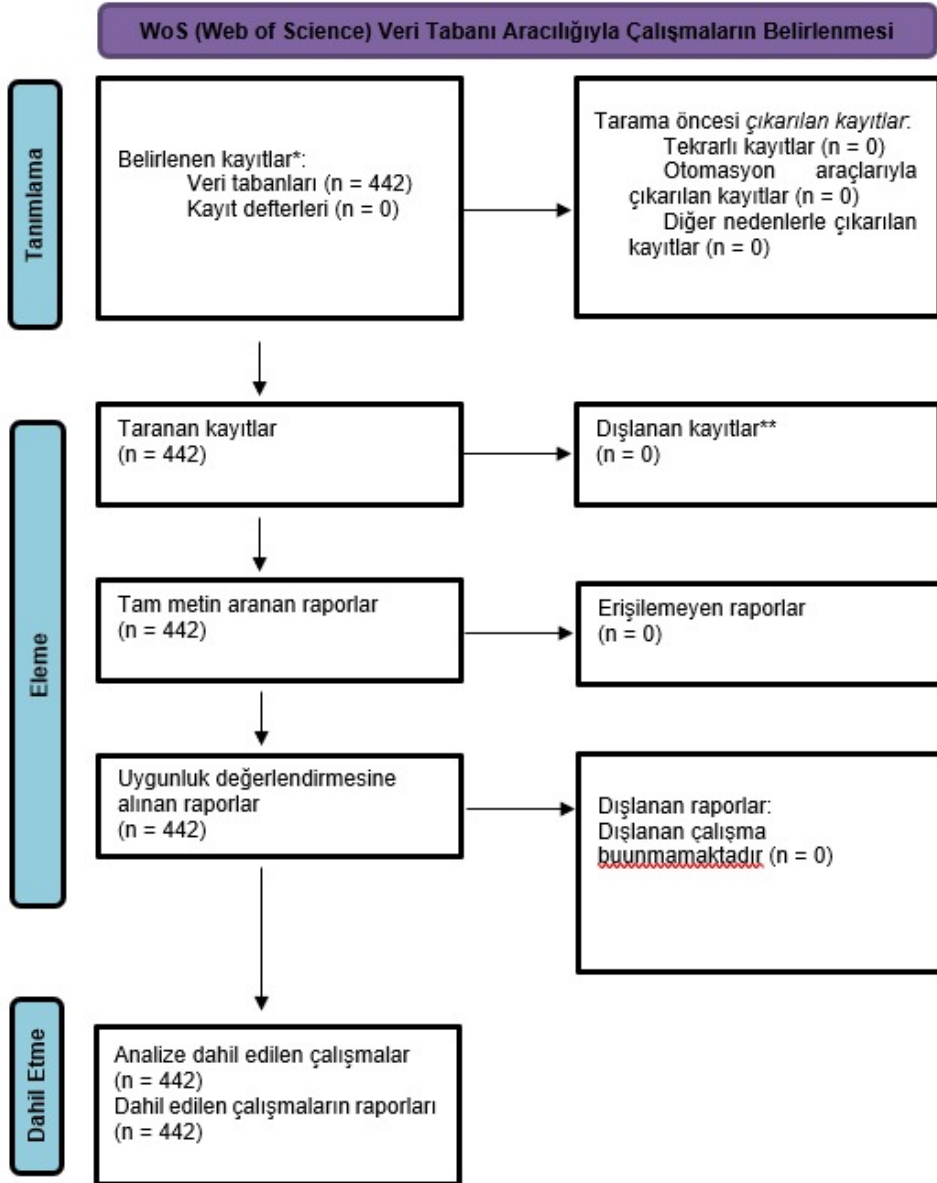
Araştırmada veri kaynağı olarak Web of Science (WoS) Core Collection veri tabanı kullanılmıştır. WoS, bibliyometrik analizlerde standart bir veri kaynağı olarak kabul görmektedir; bunun başlıca nedenleri arasında geniş kapsam alanı, hakemli dergilere yönelik güçlü kalite filtresi, atıf verilerinin güvenilirliği ve bibliometrix gibi analitik araçlarla doğrudan uyumluluğu sayılabilir (Aria ve Cuccurullo, 2017; Donthu vd., 2021). Scopus ve ERIC gibi veri tabanları zorbalık alanında değerli kaynaklar olmakla birlikte, WoS'un bibliometrix paketiyle kesintisiz entegrasyonu ve çok sayıda bibliyometrik çalışmada referans alınmış olması bu tercihin metodolojik gerekçesini oluşturmaktadır. Veri taraması 1 Nisan 2026 tarihinde gerçekleştirilmiştir. Tarama stratejisi olarak şu sorgu kullanılmıştır: TS = ("bullying prevention" OR "anti-bullying program*" OR "bully*" OR "bullying intervention" OR "bullying reduction") AND TS = ("school" OR "school-based" OR "classroom" OR "student*"). Burada TS, WoS'taki "Topic" alanını ifade etmekte olup başlık, öz ve anahtar kelimeleri taramaktadır. Yıldız (*) işareti ile kelime köklerinin farklı ekleriyle birlikte taranması sağlanmıştır. Zaman sınırlaması uygulanmamış, veri tabanındaki tüm yıllar analize dahil edilmiştir.

2.3 Dahil Etme ve Hariç Tutma Kriterleri

Çalışmaya dahil edilme kriterleri şunlardır: (a) WoS Core Collection'da indekslenmiş olmak, (b) İngilizce yazılmış olmak, (c) makale veya derleme türünde bulunmak, (d) okul temelli zorbalık önleme ile doğrudan ilişkili olmak. Hariç tutma kriterleri: (a) konferans bildirileri, kitap bölümleri, editöre mektuplar; (b) yalnızca işyeri zorbalığı konusundaki çalışmalar; (c) tam metnine erişilemeyen çalışmalar.

Çalışma seçim süreci, araştırma şeffaflığını ve tekrarlanabilirliği sağlamak amacıyla geliştirilen ve sistematik derleme ile meta-analiz çalışmalarında uluslararası standart olarak kabul edilen PRISMA 2020 kılavuzu çerçevesinde yürütülmüştür (Page vd., 2021). PRISMA 2020, çalışmaların tanımlama, eleme, uygunluk değerlendirmesi ve dahil etme aşamalarını sistematik biçimde raporlamayı öngören kapsamlı bir raporlama standardıdır. Büyük ölçekli bibliyometrik analizlerde veri seçim sürecinin bütünlüğünü ve izlenebilirliğini güvence altına almak açısından bu kılavuzun benimsenmesi metodolojik bir zorunluluk olarak değerlendirilmektedir (Moher vd., 2009). Tarama, eleme, uygunluk değerlendirmesi ve dahil

etme aşamalarından oluşan bu süreç şeffaf ve tekrarlanabilir biçimde belgelenmiş olup akış diyagramı Şekil 1’de sunulmuştur.

Not. WoS = Web of Science Core Collection; n = makale sayısı.

Şekil 1. PRISMA 2020 akış diyagramı

2.4 Veri Analizi

WoS Core Collection'dan veriler elde edilirken arama sonuçları “Tüm Kayıtlar ve Atıfı Yapılan Kaynaklar” seçeneği ile düz metin (.txt) formatında dışa aktarılmıştır. Her sorguda WoS en fazla 500 kayıt dışa aktarabildiğinden, 442 makale tek seferde indirilmiş ve ilgili dosya bibliometrix paketi aracılığıyla R ortamına yüklenmiştir. Veri kalitesi denetimi kapsamında yazar adları, başlık, kaynak, atıf sayısı, adresler ve kaynakça gibi kritik alanların tamlik oranı sorgulanmış; tüm alanların %99'un üzerinde eksiksiz olduğu doğrulanmıştır.

Veriler, R yazılımındaki bibliometrix (sürüm 5.2.1) paketi (Aria ve Cuccurullo, 2017) ve bu paketin web tabanlı arayüzü olan Biblioshiny kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler aşağıdaki başlıklar altında gerçekleştirilmiştir: (a) betimsel istatistikler ve genel özellikler, (b) yıllara göre yayın trendi, (c) en üretken yazarlar ve Lotka Yasası, (d) h-indeks analizi, (e) etkili dergiler ve Bradford Yasası, (f) ülke üretkenliği ve uluslararası iş birliği, (g) en çok atıf alan makaleler, (h) anahtar kelime analizi, (i) tematik harita (j) trend konular ve (k) üçlü alan grafiği (Veri kalitesi kontrolü sonucunda tüm kritik alanların (yazarlar, başlık, kaynak, atıf sayısı, adresler, kaynakça) %99 üzerinde tam olduğu doğrulanmıştır).

2.5 Etik Konular

Bu araştırma, herkese açık ikincil veri kaynakları (Web of Science) üzerinden gerçekleştirildiği için etik kurul onayı gerektirmemektedir. Araştırma sürecinde Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi'ne uyulmuş, atıflar APA 7 standartlarına göre yapılmıştır.

3. BULGULAR

3.1 Betimsel İstatistikler ve Genel Özellikler

Okul temelli zorbalık önleme programlarına ilişkin Web of Science Core Collection veri tabanından 2001–2026 yılları arasında yürütülen tarama sonucunda ulaşılan veri setinin genel bibliyometrik özellikleri Tablo 1'de sunulmuştur.

Tablo 1 incelendiğinde, analiz kapsamındaki 442 makalenin 2001–2026 yılları arasında 241 farklı dergide yayımlandığı ve toplam 1.604 yazar tarafından üretildiği görülmektedir. Yıllık büyüme oranı %11,44 olarak hesaplanmıştır; bu değer, alanın oldukça dinamik bir yapıya sahip olduğunu göstermektedir. Makale başına düşen ortalama atıf sayısı 22,36 olup bu değer, alanın akademik etki düzeyinin yüksek olduğuna işaret etmektedir. Uluslararası iş birliği oranı %28,51 olarak saptanmış; bu da araştırmacıların yaklaşık üçte birinin başka bir ülkeden bir araştırmacı ile iş birliği yaptığını ortaya koymaktadır.

3.2 Yıllara Göre Yayın Trendi

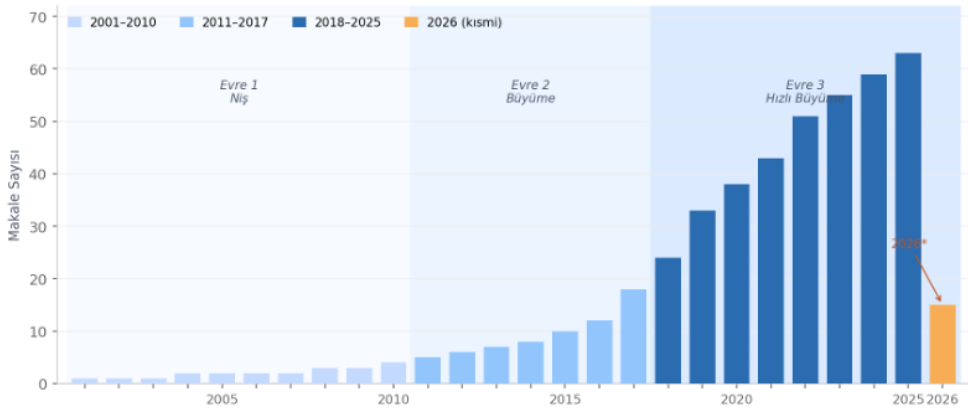
Bir alandaki bilgi üretiminin zaman içindeki seyrini ortaya koymak hem büyüme hızını hem de kritik dönüm noktalarını tespit etmek açısından önem taşımaktadır. Bu doğrultuda

Tablo 1. Bibliyometrik Analize İlişkin Temel Göstergeler

Gösterge	Değer
Zaman aralığı	2001–2026
Veri kaynağı (dergi, kitap vb.)	241
Toplam doküman sayısı	442
Yıllık büyüme oranı (%)	11,44
Doküman başına ortalama yaş (yıl)	5,20
Doküman başına ortalama atıf	22,36
Toplam kaynakça sayısı	17.595
Makale	395
Derleme	37
Toplam yazar sayısı	1.604
Tek yazarlı çalışma sayısı	35
Doküman başına ortalama yazar	4,49
Uluslararası iş birliği oranı (%)	28,51

Not: Veriler Web of Science veri tabanından elde edilmiş ve bibliometrix R paketi (Biblioshiny arayüzü) kullanılarak analiz edilmiştir.

2001-2026 yılları arasında okul temelli zorbalık önleme alanındaki yıllık yayın sayıları hesaplanmış; alanın tarihsel gelişim örüntüsü incelenmiştir. Yıllık büyüme oranı ve dönemsel ivmeler de bu çerçevede değerlendirilmiş olup bulgular Şekil 2’de sunulmuştur.

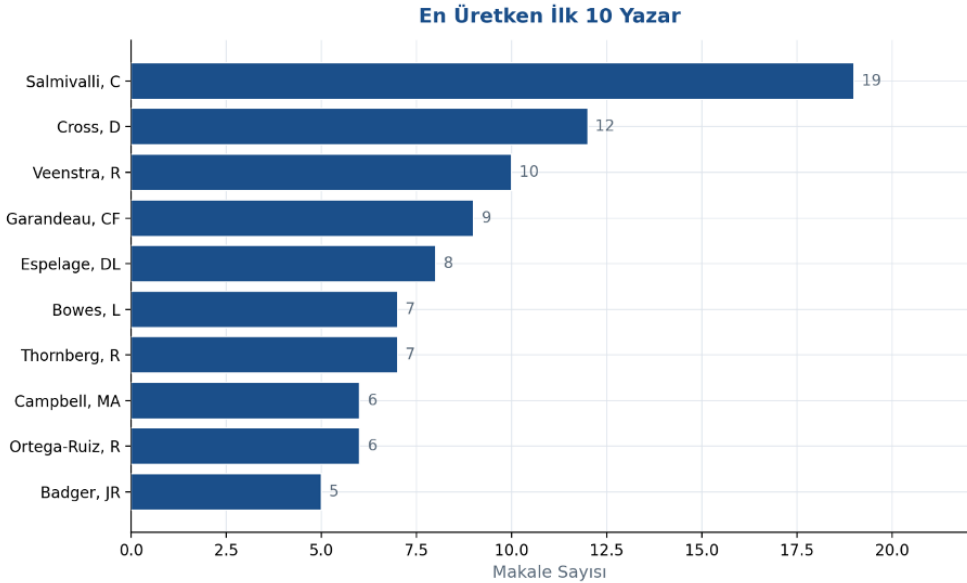
Şekil 2. Yıllara göre yayın dağılımı (2001–2026)

Şekil 2 incelendiğinde, analiz sonuçları, alanın üç belirgin gelişim evresinden geçtiğini ortaya koymaktadır. İlk evre olarak adlandırılabilir 2001-2010 döneminde yıllık yayın sayısı 1 ile 4 arasında değişmiş olup alan henüz sınırlı bir araştırmacı grubunun ilgi gösterdiği bir niş konumundadır. 2011-2017 yıllarını kapsayan ikinci evrede kademeli bir artış gözlenmiş; yıllık yayın sayısı 4’ten 18’e ulaşmıştır. Üçüncü evre olan 2018-2025 döneminde ise alan hızlı bir büyüme sürecine girmiş ve yayın sayısı dramatik bir artış göstermiştir. Bu dönemde 2018’de 24 olan yayın sayısı 2019’da 33’e, 2021’de 43’e, 2022’de 51’e ve 2024’te 59’a yükselmiştir. Alan, 2025 yılında 63 makaleyle zirve noktasına ulaşmıştır. 2026 yılında

gözlenen 15 makalelik düşüş, yılın henüz tamamlanmamış olmasından kaynaklanmakta olup gerçek bir gerileme olarak yorumlanmamalıdır. Yıllık büyüme oranı %11,44 olup alan özellikle 2018 sonrasında belirgin bir ivme kazanmıştır. Bu hızlı büyüme; DSÖ'nün zorbalığı küresel bir halk sağlığı önceliği olarak tanımlaması, COVID-19 sürecinde siber zorbalığa yönelik artan kaygılar ve KiVa gibi kanıta dayalı programların farklı kültürel bağlamlarda uyarlanarak uluslararası alanda yaygınlaşmasıyla açıklanabilir.

3.3 En Üretken Yazarlar

Alana en fazla katkı sağlayan araştırmacıları belirlemek ve bu yazarların bilimsel etkisini ölçmek amacıyla yazar üretkenlik analizi gerçekleştirilmiştir. Toplam makale sayısı, h-indeks ve alınan atıf sayısı birlikte değerlendirilerek alanın öncü yazarları tespit edilmiştir. Lotka Yasası çerçevesinde yazar üretkenliğinin teorik dağılımla karşılaştırılması da bu analizin bir parçasını oluşturmaktadır. En üretken ilk 10 yazara ilişkin bulgular Şekil 3'te sunulmuştur.

Not. n = yayın sayısı; Başlangıç = ilk yayın yılı.

Şekil 3. En üretken ilk 10 yazar ve h-indeks değerleri

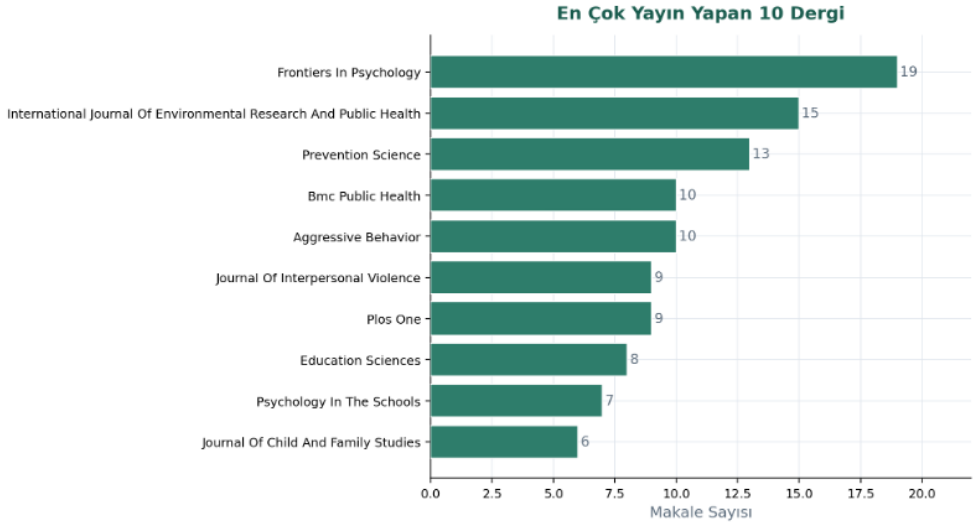
Şekil 3 incelendiğinde, Christina Salmivalli (Turku Üniversitesi, Finlandiya) 19 makaleyle en üretken yazar konumundadır. Salmivalli, dünya genelinde uygulanan KiVa zorbalık önleme programının geliştiricisidir. Donna Cross (Avustralya, n = 12), René Veenstra (Hollanda, n = 10) ve Claire Garandeau (Finlandiya, n = 9) en üretken diğer yazarlar arasında yer almaktadır. İlk dört yazardan üçü KiVa programı ile doğrudan ilişkilidir.

Lotka Yasası analizine göre, yazarların büyük çoğunluğu yalnızca bir makale yayımlamıştır. Lotka'nın (1926) yasasına göre n kez yayın yapan yazar oranı $f(n) = C/n^2$ formülüyle tanımlanmakta ve tek makale yayımlayan yazarların teorik beklenti oranı $C = 6/\pi^2 \approx 60,8 \%$

olarak hesaplanmaktadır. Mevcut çalışmada gözlemlenen %80'lik oran teorik beklentiden 19,2 puan sapma olduğunu göstermektedir. Ham yazar-frekans dağılımı verisi elde edilemediğinden istatistiksel uyum testi uygulanamamıştır. Bu nedenle gözlemlenen oran ile teorik beklenti arasındaki sapma yalnızca betimsel düzeyde raporlanmaktadır. Doküman başına düşen ortalama yazar sayısının 4,49 olması alanın iş birliğine dayalı yapısını ayrıca desteklemektedir.

3.4 En Etkili Dergiler ve Bradford Yasası

Okul temelli zorbalık önleme araştırmalarının hangi dergilerde yoğunlaştığını ve alanın disiplinlerarası yapısını ortaya koymak amacıyla dergi dağılım analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz; alanın psikoloji, eğitim bilimleri ve halk sağlığı gibi farklı disiplinlerin kesişiminde nasıl konumlandığını görünür kılmaktadır. En fazla makale yayımlayan ilk 10 dergi Şekil 4'te sunulmuştur.

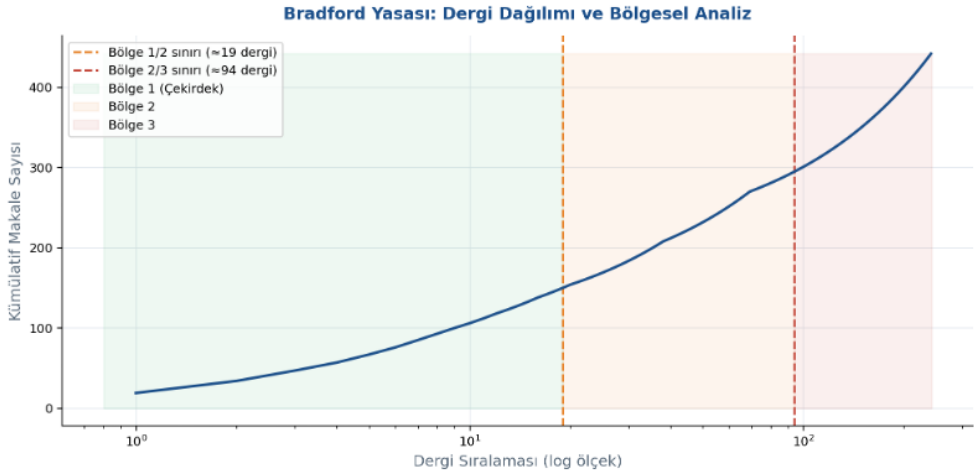

Not. n = yayımlanan makale sayısı.

Şekil 4. Lotka Yasası: En fazla makale yayımlayan ilk 10 dergi

Frontiers in Psychology 19 makaleyle en üretken dergi konumundadır. International Journal of Environmental Research and Public Health (n = 15), Prevention Science (n = 13), Aggressive Behavior (n = 10) ve BMC Public Health (n = 10) diğer önde gelen dergilerdir.

Alandaki dergi yoğunlaşmasını nicel olarak ölçmek ve çekirdek dergileri belirlemek amacıyla Bradford Yasası analizi uygulanmıştır. Bradford Yasası, bir alandaki yayınların az sayıda çekirdek dergide yoğunlaştığını ve geri kalan yayınların giderek artan sayıda dergiye yayıldığını öngörmektedir. Bu yasa çerçevesinde dergiler üç bölgeye ayrılmış; her bölgedeki dergi sayısı ve makale oranı hesaplanmıştır. Bradford Yasası bölgesel dağılım analizi sonuçları Şekil 5'te sunulmuştur.

Not. k = Bradford çarpanı; Bölge 1 = çekirdek dergiler.

Şekil 5. Bradford yasası bölgesel dağılımı ($k \approx 3,66$)

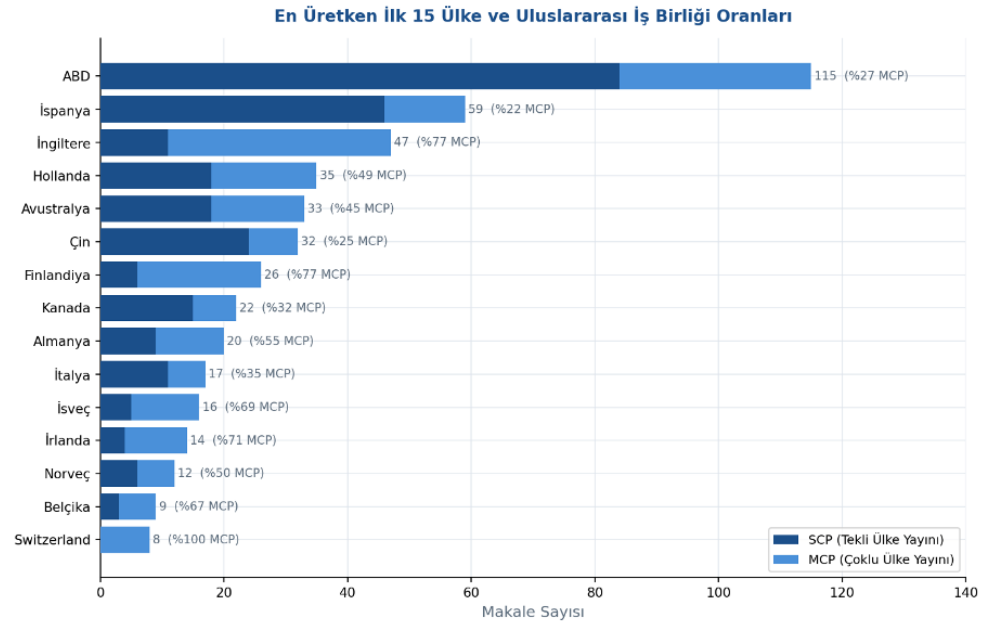
Şekil 5 incelendiğinde, çekirdek bölgede (Bölge 1) 18 derginin toplam makalelerin üçte birini (%33,3) barındırdığı görülmektedir. Bölge 2'deki yaklaşık 66 dergi ve Bölge 3'teki yaklaşık 157 dergi de sırasıyla makalelerin üçte birini oluşturmaktadır. Bradford çarpanının $k \approx 3,66$ olarak hesaplanması, alanda belirgin bir dergi yoğunlaşmasının varlığına işaret etmektedir. Bu bulgu, okul temelli zorbalık önleme araştırmalarının psikoloji, eğitim bilimleri ve halk sağlığı gibi birkaç temel disiplinin önde gelen dergilerinde yoğunlaştığını ortaya koymaktadır.

3.5 Ülke Üretkenliği ve Uluslararası İş Birliği

Alanın coğrafi dağılımını ve ülkeler arası iş birliği örüntülerini ortaya koymak amacıyla ülke bazlı üretkenlik ve iş birliği analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analizde her ülkenin toplam makale sayısı, tekli ülke yayını (SCP) ve çoklu ülke yayını (MCP) oranları ile uluslararası iş birliği endeksi hesaplanmıştır. Söz konusu değerler aracılığıyla hangi ülkelerin alana öncülük ettiği ve uluslararası iş birliği açısından hangi ülkelerin öne çıktığı belirlenmiştir. En üretken ilk 10 ülke ve uluslararası iş birliği oranları Şekil 6'da sunulmuştur.

Şekil 6 incelendiğinde, Amerika Birleşik Devletleri 115 makaleyle en üretken ülke konumundadır. İspanya ($n = 59$), İngiltere ($n = 47$), Hollanda ($n = 35$) ve Avustralya ($n = 33$) diğer önde gelen ülkelerdir. Bu dağılım, alanın ağırlıklı olarak Kuzey Amerika, Avrupa ve Avustralya merkezli geliştiğine işaret etmektedir.

Uluslararası iş birliği analizine göre, İngiltere (%77 MCP) ve Finlandiya (%77 MCP) uluslararası iş birliğine en açık ülkeler konumundadır. İsveç (%69 MCP), İrlanda (%71 MCP) ve Belçika (%67 MCP) da yüksek iş birliği oranlarıyla öne çıkmaktadır. Buna karşılık ABD (%27 MCP) ve İspanya (%22 MCP) ağırlıklı olarak kendi içlerinde yayın üretmektedir. İsviçre ise tüm yayınlarını uluslararası iş birliğiyle gerçekleştirmiş olup %100 MCP oranıyla dikkat çekmektedir. Türkiye bu analizde ilk 15 ülke arasında yer almamaktadır. Bu bulgu,

Not. n = sorumlu yazarın ülkesine göre yayın sayısı; SCP = tek ülkeli yayın (single country publications); MCP = çok ülkeli yayın (multiple country publications); MCP Oranı = $MCP / (SCP + MCP)$.

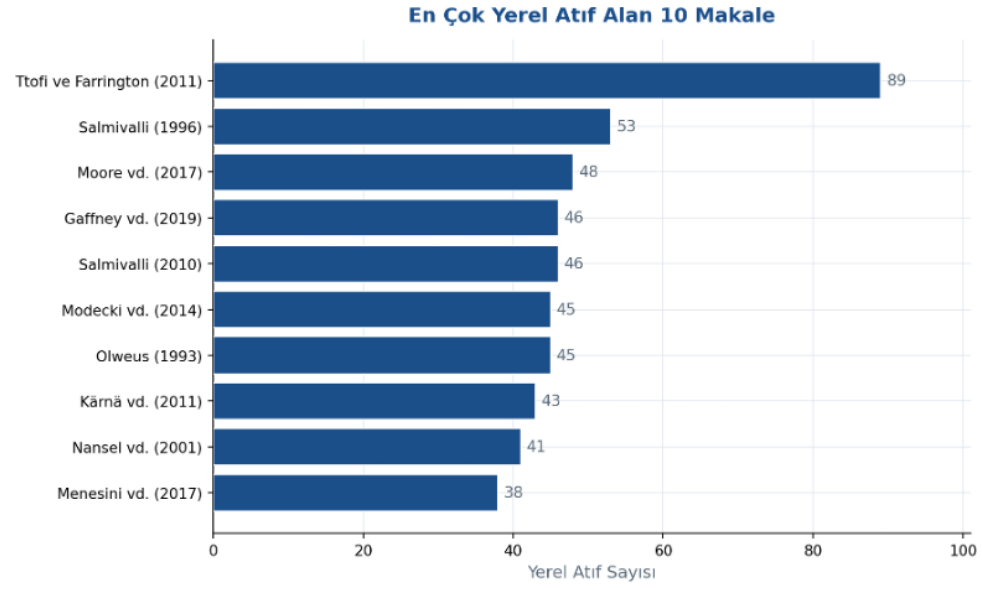
Şekil 6. En üretken ilk 10 ülke ve uluslararası iş birliği oranları

Türkiye'deki zorbalık önleme araştırmalarının uluslararası indekslerde yeterince görünür kılınmadığını ve uluslararası iş birliği fırsatlarının henüz yeterince değerlendirilemediğini somut biçimde ortaya koymaktadır.

3.6 En Çok Atıf Alan Makaleler

Alanyazının teorik temellerini ve en sık başvuru alan çalışmaları belirlemek amacıyla yerel atıf analizi gerçekleştirilmiştir. Yerel atıf, veri seti içindeki bir çalışmanın aynı veri setindeki diğer çalışmalar tarafından kaç kez atıf aldığını göstermekte; bu yöntemle alanın kendi içindeki en etkili ve kurucu çalışmalarına ulaşmak mümkün olmaktadır. Küresel atıf sayısından farklı olarak yerel atıf, alana özgü etkiyi daha doğrudan ölçmektedir. Veri seti içinde en çok yerel atıf alan 10 makale Şekil 7'de sunulmuştur.

Şekil 7 incelendiğinde, Ttofi ve Farrington (2011) 89 yerel atıfı alanda en sık başvuru alan kaynak konumundadır. Salmivalli (1996) 53 atıfı ikinci, Moore vd. (2017) 48 atıfı üçüncü sıradadır. Gaffney, Ttofi ve Farrington (2019) ile Salmivalli (2010) 46'şar atıfı dördüncü sıraya birlikte yerleşmektedir. Listenin tamamı incelendiğinde ilk 10 çalışmanın 38 ile 89 atıf arasında değiştiği ve tüm çalışmaların 40'ın üzerinde yerel atıf aldığı görülmektedir. Bu bulgular, alandaki araştırmacıların belirli temel çalışmalara yoğun biçimde atıf yaptığını ve alanyazının güçlü bir kavramsal çekirdeğe sahip olduğunu göstermektedir.

Not. Yerel atıf = veri seti içindeki diğer çalışmaların söz konusu çalışmaya yaptığı atıf sayısı.

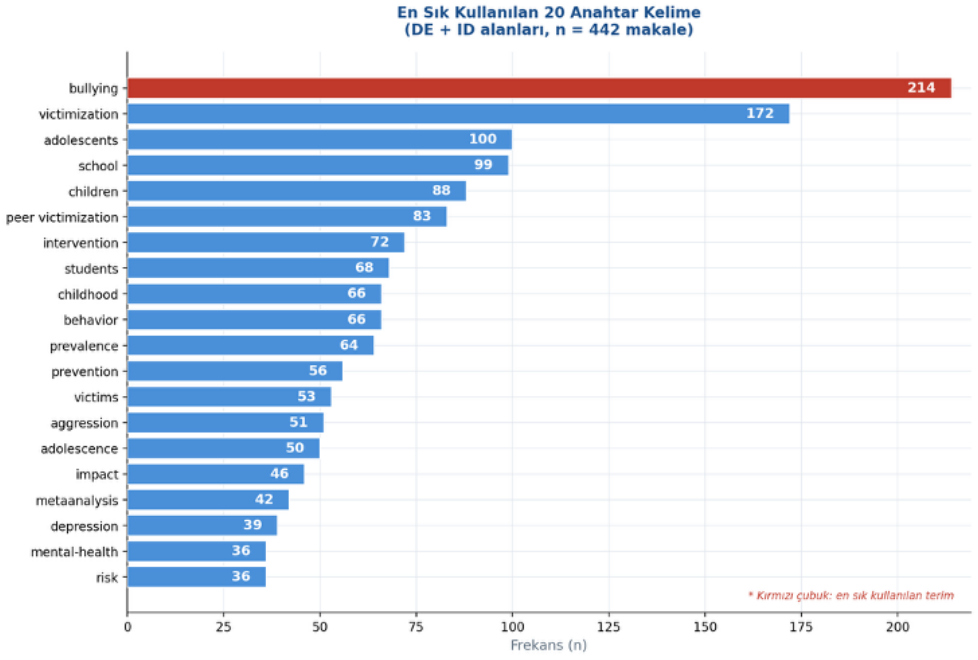
Şekil 7. Alandaki en çok yerel atıf alan 10 makale

3.7 Anahtar Kelime Analizi ve Birlikte Görülme Ağı

Alandaki araştırma örüntülerini ve kavramsal yoğunlaşmaları ortaya koymak amacıyla anahtar kelime frekans analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analizde yazar tarafından atanan anahtar kelimeler ile WoS tarafından indekslenen anahtar kelimeler birlikte değerlendirilerek alanda en sık kullanılan kavramlar belirlenmiştir. Anahtar kelime frekansı, bir kavramın alanyazındaki merkeziliğini ve araştırmacılar tarafından ne ölçüde önceliklendirildiğini göstermektedir. En sık kullanılan ilk 15 anahtar kelimeye ilişkin bulgular Şekil 8'de sunulmuştur.

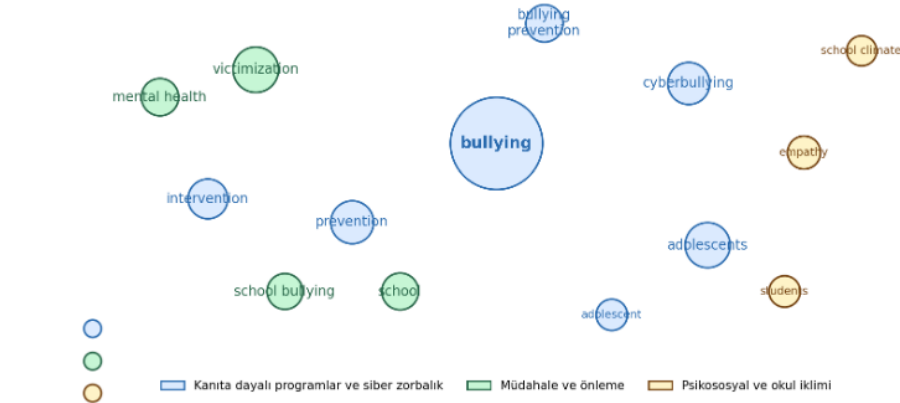
Şekil 8 incelendiğinde, "bullying" (n = 214) alanda en sık kullanılan anahtar kelimedir ve alanın merkez kavramını oluşturmaktadır. Bunu "victimization" (n = 172), "adolescents" (n = 100), "school" (n = 99) ve "children" (n = 88) izlemektedir. "Peer victimization" (n = 83), "intervention" (n = 72) ve "students" (n = 68) de üst sıralarda yer almaktadır. "Prevention" (n = 56) ve "aggression" (n = 51) gibi kavramların listede bulunması, alanın hem önleyici hem de davranışsal boyutlarına eşit ağırlık verildiğini göstermektedir. "Depression" (n = 39) ve "mental-health" (n = 36) gibi ruh sağlığı kavramlarının son sıralarda yer alması ise zorbalık araştırmalarının giderek psikolojik sonuçlara yöneldiğine işaret etmektedir.

Alandaki kavramsal yapıyı ve araştırma temalarını görselleştirmek amacıyla anahtar kelime kümeleme analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analizde yazar ve WoS indeks anahtar kelimeleri Louvain algoritmasıyla kümelere ayrılmış; her küme farklı bir renkle gösterilmiştir. Düğüm büyüklüğü ilgili anahtar kelimenin frekansını temsil etmekte olup büyük düğümler alanyazında daha sık kullanılan kavramlara işaret etmektedir. Anahtar kelime kümeleme analizi sonuçları Şekil 9'da sunulmuştur.

Not. n = anahtar kelimenin veri seti içindeki kullanım frekansı.

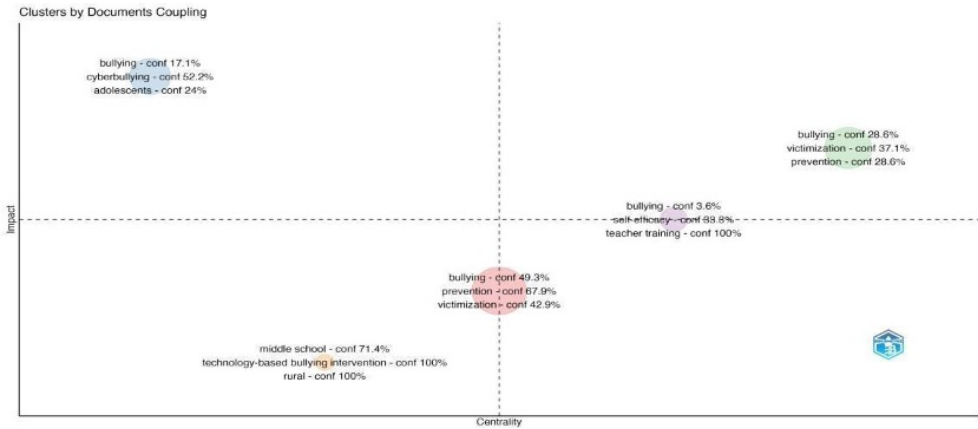
Şekil 8. En sık kullanılan ilk 15 yazar anahtar kelimesi

Şekil 9 incelendiğinde üç belirgin küme dikkat çekmektedir. Mavi renkli birinci küme "bullying", "cyberbullying", "adolescents", "students", "bullying prevention" kavramlarını barındırmakta olup kanıta dayalı programlar ve siber zorbalık araştırmalarını temsil etmektedir. Yeşil renkli ikinci küme "victimization", "mental health", "school bullying" ve "school" kavramlarını kapsamakta; müdahale ve önleme odaklı araştırmaları yansıtmaktadır. Sarı renkli üçüncü küme ise "school climate", "empathy" ve "students" kavramlarından oluşmakta olup zorbalığın psikososyal boyutlarını ve okul iklimi üzerindeki etkilerini inceleyen araştırmaları temsil etmektedir.

3.8 Tematik Harita Analizi

Alanyazının tematik yapısını ve araştırma temalarının gelişmişlik düzeyini değerlendirmek amacıyla tematik harita analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analizde her tema, merkezilik (diğer temalarla bağlantı gücü) ve yoğunluk (iç bağlantı gücü) değerleri açısından incelenmiş; dört kadrana yerleştirilmiştir: (1) Motor temalar: yüksek merkezilik ve yüksek yoğunluğa sahip olgun araştırma eksenleri; (2) Niş temalar: düşük merkezilik ancak yüksek yoğunluğa sahip uzmanlaşmış alanlar; (3) Temel temalar: yüksek merkezilik ancak düşük yoğunluğa sahip genel çerçeve kavramlar; (4) Gelişmekte olan temalar: hem merkeziliği hem de yoğunluğu düşük, henüz olgunlaşmamış araştırma fırsatları. Tematik harita analizi sonuçları Şekil 10'da sunulmuştur.

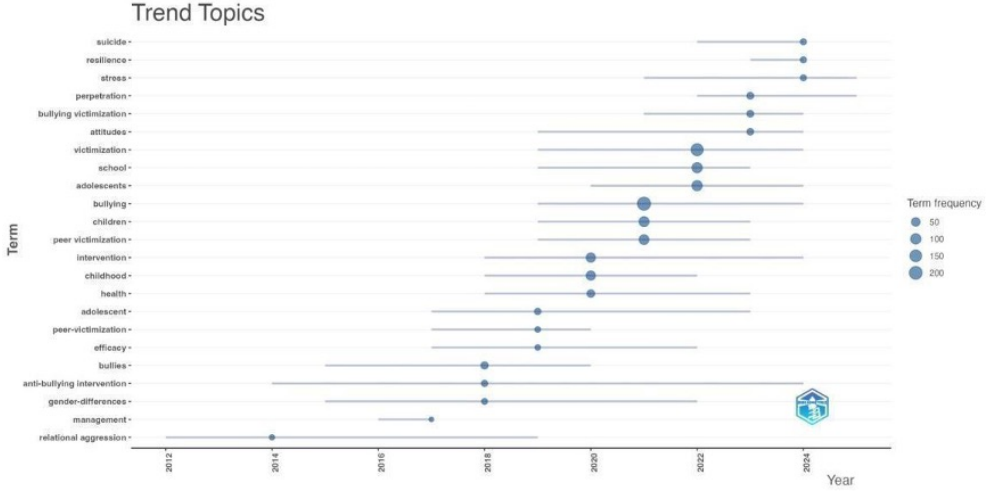

Şekil 10. Okul temelli zorbalık önleme alanının tematik haritası

Şekil 10 incelendiğinde, "zorbalık-mağduriyet-önleme" kümesinin motor temalar kadranında (sağ üst) konumlandığı görülmektedir; bu durum söz konusu temaların alanda hem merkezi hem de olgun bir araştırma eksenini oluşturduğuna işaret etmektedir. "Siber zorbalık-ruh sağlığı" kümesi niş temalar kadranında (sol üst) yer almakta olup iç bağlantısı güçlü ancak alana yönelik dışsal bağlantısı görece sınırlı bir araştırma alanını temsil etmektedir. "Zorbalık-öz-yeterlik-öğretmen eğitimi" kümesi ise gelişmekte olan temalar kadranında (sağ orta) konumlanmaktadır; bu bulgular öğretmen eğitiminin alanda henüz yeterince çalışılmamış, ancak merkeziliği yüksek bir araştırma fırsatı sunduğunu göstermektedir.

3.9 Trend Konular

Alanyazının zaman içinde nasıl evrildiğini ve hangi kavramların belirli dönemlerde öne çıktığını belirlemek amacıyla trend konu analizi gerçekleştirilmiştir. Bu analiz, Kaleidoscope yöntemiyle her zaman dilimine ait en baskın terimleri tespit etmekte; dairesel sembollerin büyüklüğü terimin o dönemdeki frekansını yansıtmaktadır. Trend konu analizi, alanın güncel araştırma eğilimlerini ve gelecekte önem kazanması beklenen temaları öngörmek açısından değerli bir araçtır. Zaman içinde öne çıkan trend konular Şekil 11'de sunulmuştur.

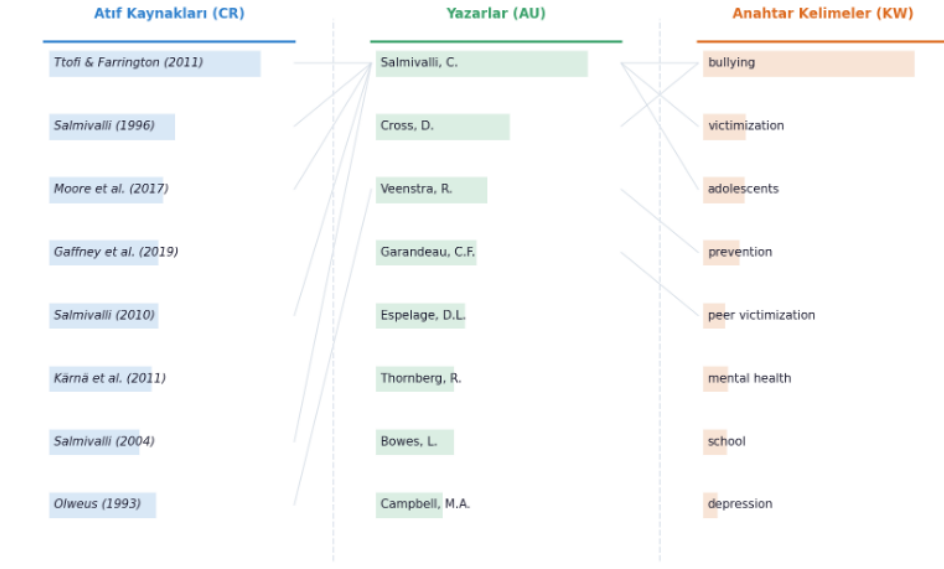

Şekil 11. Zaman içinde öne çıkan trend konular

Şekil 11 incelendiğinde, "relational aggression" ve "management" gibi terimlerin 2013-2014 gibi erken dönemde trend olduğu görülmektedir. 2018-2020 döneminde "bullying" yaklaşık 200'lük terim sıklığıyla en büyük daireyi oluşturmaktadır; "children", "peer victimization", "childhood", "intervention" ve "health" bu dönemde yoğunlaşmaktadır. 2020-2022 döneminde "victimization", "school", "adolescents" ve "bullying victimization" terimleri öne çıkmaktadır. 2023-2024 döneminde ise "suicide", "resilience", "stress", "perpetration" ve "attitudes" kavramlarının yükselişe geçtiği dikkat çekmektedir. "Suicide" ve "resilience" kavramlarının özellikle 2024 yılında belirgin biçimde yükselmesi, alanın giderek zorbalığın ağır ruh sağlığı sonuçlarına ve koruyucu faktörlere yöneldiğine işaret etmektedir. "Perpetration" kavramının yükselişi ise araştırmacıların zorbalık faillerini anlamaya yönelik ilgisinin arttığını ortaya koymaktadır.

3.10 Atıf, Yazar ve Anahtar Kelime İlişkileri

Atıf kaynakları, yazarlar ve anahtar kelimeler arasındaki karmaşık ilişkileri bütünleşik biçimde görselleştirmek amacıyla Sankey diyagramı analizi gerçekleştirilmiştir. Bu yöntemde sol sütunda atıf kaynakları, orta sütunda yazarlar ve sağ sütunda anahtar kelimeler yer almakta; aralarındaki akışlar çizgilerle temsil edilmektedir. Çizgilerin kalınlığı ilişkinin gücünü göstermekte, bu sayede hangi yazarların hangi kaynaklardan beslendiği ve hangi kavramlarla ilişkili olduğu görünür kılınmaktadır. Analiz sonuçları Şekil 12'de sunulmuştur.

Şekil 12. Atıf, yazar ve anahtar kelime ilişkileri

Şekil 12 incelendiğinde, sol sütunda alanın entelektüel temelini oluşturan atıf kaynaklarının ağırlıklı olarak Ttofi ve Farrington (2011), Salmivalli (1996), Moore vd. (2017), Gaffney vd. (2019) ve Olweus (1993) çalışmalarından oluştuğu görülmektedir. Bu durum, alanın hem kurucu klasik çalışmalara hem de kanıt sentezleyen meta-analizlere güçlü biçimde bağlı olduğunu göstermektedir. Orta sütundaki yazar dağılımında Salmivalli, Cross, Veenstra ve Garandeau gibi üretken yazarların atıf kaynakları ve anahtar kelimelerle yoğun bağlantılar kurduğu dikkat çekmektedir. Sağ sütunda ise "bullying", "victimization", "adolescents" ve "prevention" kavramlarının en fazla bağlantı alan terimler olduğu görülmektedir. "Mental health" ve "depression" gibi kavramların da listede yer alması, alanın ruh sağlığı boyutuna uzanan yeni araştırma eğilimlerini yansıtmaktadır.

4. SONUÇ VE TARTIŞMA

Bu çalışma, okul temelli zorbalık önleme programlarına ilişkin uluslararası alanyazını 2001–2026 dönemi için bibliyometrik analiz yöntemiyle incelemiş ve alanın entelektüel yapısına, gelişim sürecine ve tematik örüntülerine ilişkin kapsamlı bulgular elde etmiştir. 442 makaleyi kapsayan analiz, alanın hızla büyüyen, disiplinler arası ve uluslararası bir araştırma alanı olduğunu ortaya koymuştur.

Yıllık yayın trendi analizi, alanın özellikle 2018 yılından itibaren üstel büyüme sürecine girdiğini ve 2025 yılında 63 makaleyle zirve noktasına ulaştığını göstermiştir. %11,44'lük yıllık büyüme oranı, genel eğitim araştırmalarında gözlemlenen ortalama büyüme oranının ve psikoloji alanının belirgin biçimde üzerindedir (Donthu vd., 2021). Bu durum zorbalık önleme alanının görece daha hızlı geliştiğine işaret etmektedir. Bu hızlı büyümede (a) WHO'nun zorbalığı halk sağlığı önceliği ilan etmesi, (b) COVID-19 sürecinde siber

zorbalığa ilginin artması ve (c) KiVa'nın farklı kültürel bağlamlarda uyarlanması belirleyici rol oynamıştır. Öte yandan, Salmivalli ve KiVa ekibinin ilk dört üretken yazar arasında üç temsille yer alması, tek bir programın alana hâkimiyetinin potansiyel yayın yanlılığı açısından da değerlendirilmesi gerektiğini düşündürmektedir. Benzer büyüme eğrileri, siber zorbalık ve genel zorbalık alanlarındaki bibliyometrik çalışmalarda da gözlemlenmiştir; ancak bu çalışmalar 2020 sonrasını kapsamamaktadır. UNESCO (2019) raporunun zorbalığı küresel bir halk sağlığı durumu olarak tanımlaması ve ülkelerin ulusal eylem planları geliştirmeye başlaması, araştırma yatırımlarını bu alana yöneltmiş olduğunu göstermektedir. Nitekim Ttofi ve Farrington (2011), okul temelli programların etkililiğine dair güçlü kanıtlar sunarak bu alanın değerini uluslararası gündemin ön sıralarına taşımıştır; bu durum, sonraki on yılda gözlemlenen yayın artışının önemli bir itici gücü olarak değerlendirilebilir.

Yazar üretkenliği analizi, alanyazının ağırlıklı olarak Batı ülkelerindeki (Finlandiya, Hollanda, İsveç, İngiltere, ABD, Avustralya) araştırmacılar tarafından şekillendirildiğini ortaya koymaktadır. Christina Salmivalli'nin 19 makale ve 13 h-indeks ile en üretken ve en etkili yazar olması, KiVa programının alana olan geniş etkisini yansıtmaktadır. İlk dört üretken yazardan üçünün (Salmivalli, Veenstra, Garandeau) KiVa programı ile doğrudan ilişkili olması, tek bir müdahale programının bir araştırma alanını ne denli şekillendirebileceğini göstermektedir. Bu bulgu, alanyazında daha önce de dikkat çekilen bir örüntüyle örtüşmektedir: Belirli bir programı geliştiren araştırmacı grupların, söz konusu programın etkinliği ve adaptasyonuna ilişkin çalışmalar aracılığıyla alanın kavramsal gündemini ve yayın yoğunluğunu domine edebildiği bilinmektedir (Gaffney, Ttofi ve Farrington, 2019). Öte yandan, Lotka Yasası analizinde gözlemlenen %80'lik tek yayın oranı ile teorik beklenti (%60,8) arasındaki sapma da bu durumla ilişkilendirilebilir: Az sayıda üretken ekibin yoğun çıktısı, alana katılımın dağılımını asimetriye uğratmaktadır. Bu tablo, gelecekte farklı kurumsal ve coğrafi arka planlara sahip araştırmacıların alana katılımının teşvik edilmesi gerektiğini ortaya koymaktadır.

Dergi dağılımı analizi, alanın güçlü bir disiplinler arası yapıya sahip olduğunu ortaya koymuştur. *Frontiers in Psychology*, *International Journal of Environmental Research and Public Health* ve *Prevention Science* gibi dergiler, psikoloji, halk sağlığı ve önleme yaklaşımları olmak üzere üç temel disiplinin kesişiminde konumlanmaktadır. Bu bulgu, zorbalığı önlemenin yalnızca bir eğitim veya psikoloji meselesi olmaktan çıktığını, çok boyutlu bir yaklaşım gerektirdiğini göstermektedir. Nitekim Bradford Yasası analizinde elde edilen $\approx 3,66$ 'lık çarpan, alanda belirgin bir dergi yoğunlaşmasına işaret etmekte; ancak 241 farklı derginin analize dahil olması alana katkı sağlayan kaynakların çeşitliliğini de ortaya koymaktadır. *Frontiers in Psychology*'nin açık erişimli yapısından kaynaklanan yüksek yayın hacminin, dergi etkisini abartılı gösterebileceği ve gelecekteki bibliyometrik çalışmalarda etki faktörü ile H5-indeks gibi nitelik göstergelerinin de hesaba katılmasının gerekli olduğu değerlendirilmektedir.

Ülke dağılımı incelendiğinde, ABD'nin 115 makaleyle açık bir üstünlük sergilediği görülmektedir. İspanya'nın ikinci sırada yer alması, bu alanın yalnızca Amerika ve Kuzey Avrupa ülkelerinin değil, Güney Avrupa'nın da gündeminde olduğunu göstermektedir. Finlandiya, 26 makaleyle nispeten az üretken görünse de uluslararası iş birliği oranının %77

ile en yüksek seviyede olması dikkat çekicidir. Bu durum, KiVa programı ekibinin uluslararası iş birliği ağının yaygınlığını yansıtmaktadır.

Türkiye'nin yalnızca 5 makaleyle (%1,14) listenin alt sıralarında yer alması önemli bir bulgudur. Türkiye'de Pişkin (2002, 2010), Kapçı (2004), Kepenekçi ve Çınkır (2006) gibi araştırmacıların zorbalık çalışmaları bulunmasına karşın bu çalışmaların WoS indeksli dergilerde yayımlanma oranı sınırlı kalmıştır. Karşılaştırmalı bir perspektiften bakıldığında, benzer nüfus ve akademik kapasiteye sahip İspanya'nın 55 makaleyle ikinci sırada yer alması, ulusal araştırma politikası ve uluslararası iş birliği pratiklerinin belirleyici rolüne işaret etmektedir. Bu durum, Türkiye'deki araştırmacıların uluslararası görünürlüğü yüksek dergilerde yayım yapmaları ve çok uluslu projeler yürütmeleri gerektiğini ortaya koymaktadır. Türkiye özelinde değerlendirildiğinde, Salmivalli vd.'nin (2011) KiVa programını Finlandiya dışına taşıma modelinin, kültürel uyarlama süreçlerini de kapsayan çok merkezli uluslararası çalışmaların nasıl yürütüleceğine dair önemli bir örnek teşkil ettiği görülmektedir. Kepenekçi ve Çınkır (2006) tarafından yürütülen Türkiye'deki ilk WoS indeksli zorbalık çalışmasından bu yana geçen yaklaşık yirmi yıllık süreçte uluslararası yayın sayısının yalnızca 5'te kalması, alandaki kurumsal kapasite eksikliğine ve uluslararası iş birliklerinin yetersizliğine işaret etmektedir.

Anahtar kelime birlikte görülme ağı analizi, alanın kavramsal yapısını üç belirgin küme üzerinden ortaya koymuştur. Birinci kümedeki “bullying”, “cyberbullying” ve “bullying prevention” kavramlarının bir arada yer alması, siber zorbalığın artık geleneksel zorbalık önleme literatürünün ayrılmaz bir parçası hâline geldiğini göstermektedir. Bu bulgu, Smith vd. (2008) tarafından erken dönemde ortaya konan dijital zorbalık tanımıyla tutarlı olmakla birlikte, söz konusu iki araştırma gündeminin hâlâ bütünlük bir çerçevede ele alınamadığına işaret etmektedir. İkinci kümedeki “victimization”, “mental health” ve “school bullying” kavramlarının bir arada kümelenmesi, mağduriyet odaklı araştırmaların ruh sağlığı sonuçlarıyla güçlü biçimde ilişkilendirildiğini ortaya koymaktadır; bu durum Moore vd. (2017) ve Hawker ve Boulton (2000) tarafından belgelenen etki örüntüleriyle örtüşmektedir. Üçüncü kümedeki “school climate” ve “empathy” kavramları ise tematik harita analizinin de desteklediği üzere, zorbalık önlemenin bireysel davranış müdahalesi ötesinde okul kültürünü ve sosyal-duygusal becerileri hedef alması gerektiğine dair artan bir farkındalığa işaret etmektedir. Sankey diyagramı analizi ise alanın entelektüel akış yapısını bütünlük biçimde görünür kılmıştır. Ttofi ve Farrington (2011), Salmivalli (1996) ve Olweus (1993) çalışmalarının atıf ağının merkezinde yer alması, alanın hem kurucu klasik çalışmalara hem de kanıt sentezleyen meta-analizlere güçlü biçimde bağlı olduğunu doğrulamaktadır. Bu örüntü, belirli temel çalışmaların alanyazını yapılandığı ve yeni araştırmaların bu çekirdek üzerine inşa edildiği olgun bir araştırma alanının göstergesi olarak değerlendirilebilir. Öte yandan “mental health” ve “depression” kavramlarının sağ sütunda belirgin biçimde yer alması, alanın giderek ruh sağlığı boyutuna genişlediğini ve bu genişlemenin yalnızca trend konular değil, anahtar kelime bağlantı yapısı düzeyinde de kendini gösterdiğini ortaya koymaktadır.

Tematik harita ve anahtar kelime ağ analizleri birbirini tamamlayan bulgular sunmuştur. En dikkat çekici ortak bulgu, öğretmen eğitimi ve öz-yeterlik kavramlarının merkezi ama henüz az çalışılmış bir tema olmasıdır. Bu kavramlar, alanla güçlü bir ilişkiye sahip olmakla birlikte henüz yeterince araştırılmamıştır; bu durum gelecek araştırmalar için önemli bir

fırsat alanı sunmaktadır. Trend konular analizi de bu bulguyu desteklemekte; 2024-2025 döneminde "self-efficacy" ve "school climate" gibi kavramların yeni yükselen temalar arasında yer aldığı görülmektedir. Bu bulgu, alanyazındaki önceki çalışmalarla da örtüşmektedir. Örneğin Ttofi ve Farrington (2011), okul iklimi ve öğretmen müdahalesi bileşenlerini öne çıkaran programların daha yüksek etki büyüklükleri ürettiğini saptamış; öğretmen eğitiminin yapısal bir ön koşul olduğuna dikkat çekmiştir. Gaffney, Ttofi ve Farrington (2019) ise programlar arasındaki etki büyüklüğü farklılıklarını kısmen öğretmen katılımının düzeyine bağlamıştır. Bu çerçevede, öğretmen eğitimi ve öz-yeterlik ile program uygulaması arasındaki ilişkiyi inceleyen deneysel ve boylamsal çalışmaların önümüzdeki dönemde alanın öncelikli araştırma gündemine girmesi beklenmektedir.

Trend konular analizi, "suicide" ve "resilience" kavramlarının 2024 yılında belirgin biçimde yükseldiğini ortaya koymuştur. Bu bulgu, zorbalık araştırmalarının davranışsal önleme odaklı çerçevesinin ötesine geçerek ruh sağlığı sonuçlarını ve koruyucu faktörleri kapsayan daha geniş bir bakış açısına evrildiğine işaret etmektedir. Alanyazında bu eğilimi destekleyen kanıtlar mevcuttur: Moore vd. (2017), zorbalık mağduriyetinin intihar düşüncesi ve girişi üzerindeki etkisini gösteren kapsamlı bir meta-analiz gerçekleştirmiş; zorbalığı yalnızca bir okul sorunu değil, ciddi bir ruh sağlığı riski olarak konumlandırmıştır. Benzer biçimde Modecki vd. (2014), geleneksel ve siber zorbalığın içselleştirme sorunları üzerindeki birikimli etkisine dikkat çekmiştir. "Perpetration" kavramının yükselmesi ise alanın giderek daha sistematik bir biçimde zorbalık faillerini anlamaya ve faillelere yönelik müdahaleler geliştirmeye odaklandığını göstermekte; bu eğilim, bütüncül program tasarımı açısından kritik bir gelişmeyi temsil etmektedir.

4.1 Sınırlılıklar

Bu çalışmanın bazı sınırlılıkları bulunmaktadır. İlk olarak, veri kaynağı olarak yalnızca Web of Science Core Collection kullanılmıştır. Scopus, ERIC veya PsycINFO gibi diğer veri tabanlarının dahil edilmesi farklı sonuçlar ortaya koyabilir. İkinci olarak, tarama stratejisi İngilizce anahtar kelimelerle sınırlı tutulmuştur; farklı dillerdeki makaleler kapsam dışında kalmış olabilir. Üçüncü olarak, bibliyometrik analiz yayın örüntülerini ortaya koysa da çalışmaların içerik kalitesini ve metodolojik sağlamlığını değerlendirmemektedir. Dördüncü olarak, atıf sayıları zaman içinde biriktiği için güncel yayınlar eski yayınlara kıyasla dezavantajlı olabilir. Beşinci olarak, verilerin 1 Nisan 2026 tarihinde toplanmış olması bir zaman sınırlılığı oluşturmaktadır; bu tarihten sonra yayımlanan çalışmalar kapsam dışında kalmaktadır. Bu nedenle bulgular, belirtilen tarihe kadar olan alanyazını yansıtmakta olup zaman içinde güncellenmeye ihtiyaç duyabilir.

4.2 Öneriler

Bulgular ışığında gelecek araştırmalar için şu öneriler sunulabilir: İlk olarak, öğretmen eğitimi ve öz-yeterliğin zorbalık önleme üzerindeki etkisini inceleyen müdahale çalışmaları artırılması önerilmektedir. Siber zorbalık araştırmalarının geleneksel zorbalık önleme literatürüyle daha fazla entegre edilmesinin özellikle ergenlik döneminde daha çok dijital olarak sosyalleşen öğrenciler için gerekli olduğu düşünülmektedir. Akran zorbalığının çeşitli

ruh sağlığı sorunlarına yol açtığı göz önüne alındığında, zorbalık ile davranış bozuklukları arasındaki ilişkiyi inceleyen boylamsal çalışmalara ihtiyaç vardır. Son olarak, teknoloji tabanlı zorbalık önleme uygulamalarının etkililiği ve kullanılabilirliği üzerine çalışma sayılarının artırılması önerilmektedir. Türkiye’de okul temelli zorbalık önleme konusundaki çalışmaların uluslararası görünürlüğünün artırılması için şu adımlar atılabilir: (a) uluslararası iş birlikleri yoluyla çok uluslu çalışmalar yürütülmeli, (b) araştırmacılar çalışmalarını WoS ve Scopus indeksli dergilerde yayımlamaya teşvik edilmeli, (c) KiVa gibi kanıta dayalı programların Türk kültürüne uyarlanması ve sistematik olarak test edilmesi sağlanmalıdır. Uygulamaya yönelik olarak, okul psikolojik danışmanları ve öğretmenler zorbalık önleme konusunda düzenli hizmet içi eğitim almalı; okullar tüm okul yaklaşımını benimseyen kanıta dayalı programları uygulamalı ve programlar yalnızca öğrencilere değil, öğretmen, veli ve yöneticileri de içerecek şekilde tasarlanmalıdır.

Çıkar Çatışması

Herhangi bir çıkar çatışması bulunmamaktadır.

Finansal Destek

Bu çalışma için herhangi bir kurum veya kuruluştan finansal destek alınmamıştır.

Etik Beyan

Bu araştırma, herkese açık ikincil veri kaynakları (Web of Science) üzerinden gerçekleştirildiği için etik kurul onayı gerektirmemektedir. Araştırma sürecinde Yükseköğretim Kurulu Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi’ne uyulmuş, atıflar APA 7 standartlarına göre yapılmıştır.

ORCID

Yiğit Doğan <https://orcid.org/0000-0003-0663-2052>

Yapay Zeka Kullanımı

Bu çalışmada dil ve gramer düzeltilmesi ve görsel oluşturma amacıyla üretken yapay zeka kullanılmıştır.

Extended Abstract

Introduction

Bullying is a multidimensional phenomenon involving repeated and intentional aggressive behaviors based on a power imbalance (Olweus, 1993). According to UNESCO (2019), one in three students worldwide has experienced bullying at some point in their lives, making it a critical public health priority rather than merely an educational issue. The negative consequences of bullying on both victims and perpetrators have been extensively documented, including academic underachievement, anxiety, depression, low self-esteem, and even suicidal ideation (Moore et al., 2017). These outcomes necessitate the development of effective prevention and intervention programs. Systematic efforts to prevent bullying date back to the pioneering work of Dan Olweus in the 1970s. Subsequently, evidence-based programs such as KiVa (Finland), Friendly Schools (Australia), and others have been developed and evaluated across different cultural contexts (Salmivalli et al., 2011). The rapid expansion of the literature in this field makes it difficult to assess the body of research comprehensively. Bibliometric analysis, as a quantitative research method, enables the systematic examination of publication patterns, intellectual structure, and research trends in a given field (Aria & Cuccurullo, 2017). Previous bibliometric studies have generally focused on bullying in general or cyberbullying, without specifically addressing school-based bullying prevention programs with up-to-date data. This study aims to fill this gap by providing a comprehensive bibliometric analysis of school-based bullying prevention programs covering the period from 2001 to 2026.

Purpose of the Study

Method

This study employed bibliometric analysis, a quantitative research approach that examines publication patterns, conceptual structure, and social networks in a given research field (Donthu et al., 2021). Data were obtained from the Web of Science (WoS) Core Collection on April 1, 2026. The search query was: TS = ("bullying prevention" OR "anti-bullying program*" OR "bully* intervention" OR "bullying reduction") AND TS = ("school" OR "school-based" OR "classroom" OR "student*"). Inclusion criteria were: (a) being indexed in WoS Core Collection, (b) written in English, (c) article or review type, and (d) directly related to school-based bullying prevention. Conference proceedings, book chapters, and letters to the editor were excluded. The initial search yielded 442 articles, all of which were included in the analysis. Data were analyzed using the bibliometrix package (version 5.2.1) in R (Aria & Cuccurullo, 2017) and its web interface Biblioshiny. The analyses included descriptive statistics, annual publication trends, author productivity (Lotka's law), h-index, journal analysis (Bradford's law), country productivity and international collaboration, most cited documents, keyword analysis, thematic map, trending topics, and three-fields plot.

Findings

The analyzed dataset comprised 442 articles published in 241 different journals between 2001 and 2026, authored by 1,604 researchers. The annual growth rate was 11.44%, with an average of 22.36 citations per document and an international co-authorship rate of 28.51%. The field experienced a marked acceleration in scholarly output after 2018, reaching its peak in 2025 with 63 articles. Christina Salmivalli ($n = 19$, $h\text{-index} = 13$) was identified as the most productive and influential author, followed by Donna Cross ($n = 12$) and René Veenstra ($n = 10$). The most productive journals were *Frontiers in Psychology* ($n = 19$), *International Journal of Environmental Research and Public Health* ($n = 15$), and *Prevention Science* ($n = 13$). The United States ($n = 115$), Spain ($n = 59$), the United Kingdom ($n = 47$), China ($n = 31$), and Australia ($n = 29$) were the most productive countries. Finland had the highest international collaboration ratio ($MCP = 0.77$). The meta-analysis by Ttofi and Farrington (2011) was the most cited study with 89 local citations. Keyword co-occurrence analysis revealed three distinct clusters: psychosocial and school climate, intervention and prevention, and evidence-based programs including cyberbullying. Thematic map analysis identified bullying victimization and prevention as the motor theme, while teacher training and self-efficacy emerged as basic but underexplored themes.

Discussion and Conclusion

The findings demonstrate that school-based bullying prevention is a rapidly growing, interdisciplinary, and internationally oriented research field. The rapid growth observed after 2018 can be attributed to several factors: the recognition of bullying as a public health priority by the WHO, the COVID-19 pandemic increasing concerns about cyberbullying, and the international adaptation of evidence-based programs such as KiVa. The dominance of KiVa-related researchers among the most productive authors demonstrates how a single intervention program can profoundly shape a research field. The journal distribution reflects the interdisciplinary nature of the field, spanning psychology, public health, and educational sciences. Turkey's limited contribution (only 5 articles) indicates that although national research on bullying exists, its international visibility remains limited. Researchers in Turkey should be encouraged to publish in WoS-indexed journals and to participate in international collaborative projects. The thematic map analysis provides valuable insights: bullying victimization and prevention constitute the core of the field, cyberbullying has emerged as a niche area that needs better integration with mainstream literature, and teacher training and self-efficacy represent important underexplored areas for future research. The emergence of "suicide" and "suicidal behavior" as trending topics in 2024–2025 signals a growing concern about the severe mental health consequences of bullying. Future research should prioritize teacher training, self-efficacy, and the integration of technology-based interventions. Evidence-based programs like KiVa should be culturally adapted and systematically tested in different contexts, including Turkey.

Kaynakça

- Aria, M., & Cuccurullo, C. (2017). Bibliometrix: An R-tool for comprehensive science mapping analysis. *Journal of Informetrics*, 11(4), 959–975. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2017.08.007>.
- Cobo, M. J., López-Herrera, A. G., Herrera-Viedma, E., & Herrera, F. (2011). An approach for detecting, quantifying, and visualizing the evolution of a research field: A practical application to the fuzzy sets theory field. *Journal of Informetrics*, 5(1), 146–166. <https://doi.org/10.1016/j.joi.2010.10.002>.
- Cross, D., Monks, H., Hall, M., Shaw, T., Pintabona, Y., Erceg, E., Hamilton, G., Roberts, C., Waters, S., & Lester, L. (2011). Three-year results of the Friendly Schools whole-of-school intervention on children's bullying behaviour. *British Educational Research Journal*, 37(1), 105–129. <https://doi.org/10.1080/01411920903420024>.
- Dölek, N. (2002). *Öğrencilerde zorbaca davranışların araştırılması ve bir önleyici program modeli* [Yayımlanmamış doktora tezi]. Marmara Üniversitesi.
- Donthu, N., Kumar, S., Mukherjee, D., Pandey, N., & Lim, W. M. (2021). How to conduct a bibliometric analysis: An overview and guidelines. *Journal of Business Research*, 133, 285–296. <https://doi.org/10.1016/j.jbusres.2021.04.070>.
- Gaffney, H., Tfofi, M. M., & Farrington, D. P. (2019). Evaluating the effectiveness of school-bullying prevention programs: An updated meta-analytical review. *Aggression and Violent Behavior*, 45, 111–133. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.07.001>.
- Hawker, D. S., & Boulton, M. J. (2000). Twenty years' research on peer victimization and psychosocial maladjustment: A meta-analytic review of cross-sectional studies. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 41(4), 441–455. <https://doi.org/10.1111/1469-7610.00629>.
- Kapçı, E. G. (2004). İlköğretim öğrencilerinin zorbalığa maruz kalma türünün ve sıklığının depresyon, kaygı ve benlik saygısıyla ilişkisi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 37(1), 1–13. https://doi.org/10.1501/Egifak_0000000087.
- Kärnä, A., Voeten, M., Little, T. D., Poskiparta, E., Kaljonen, A., & Salmivalli, C. (2011). A large-scale evaluation of the KiVa antibullying program: Grades 4–6. *Child Development*, 82(1), 311–330. <https://doi.org/10.1111/j.1467-8624.2010.01557.x>.
- Kepenekçi, Y. K., & Çınkır, Ş. (2006). Bullying among Turkish high school students. *Child Abuse & Neglect*, 30(2), 193–204. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2005.10.005>.
- Kowalski, R. M., Limber, S. P., & McCord, A. (2019). A developmental approach to cyberbullying: Prevalence and protective factors. *Aggression and Violent Behavior*, 45, 20–32. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2018.02.009>.
- Lotka, A. J. (1926). The frequency distribution of scientific productivity. *Journal of the Washington Academy of Sciences*, 16(12), 317–323.
- Modecki, K. L., Minchin, J., Harbaugh, A. G., Guerra, N. G., & Runions, K. C. (2014). Bullying prevalence across contexts: A meta-analysis measuring cyber and traditional bullying. *Journal of Adolescent Health*, 55(5), 602–611. <https://doi.org/10.1016/j.jadohealth.2014.06.007>.
- Moher, D., Liberati, A., Tetzlaff, J., Altman, D. G., & PRISMA Group. (2009). Preferred reporting items for systematic reviews and meta-analyses: The PRISMA statement. *PLoS Medicine*, 6(7), e1000097. <https://doi.org/10.1371/journal.pmed.1000097>.
- Moore, S. E., Norman, R. E., Suetani, S., Thomas, H. J., Sly, P. D., & Scott, J. G. (2017). Consequences of bullying victimization in childhood and adolescence: A systematic review and meta-analysis. *World Journal of Psychiatry*, 7(1), 60–76. <https://doi.org/10.5498/wjp.v7.i1.60>.
- Nansel, T. R., Overpeck, M., Pilla, R. S., Ruan, W. J., Simons-Morton, B., & Scheidt, P. (2001). Bullying behaviors among US youth: Prevalence and association with psychosocial adjustment. *JAMA*, 285(16), 2094–2100. <https://doi.org/10.1001/jama.285.16.2094>.
- Olweus, D. (1993). *Bullying at school: What we know and what we can do*. Blackwell.

- Page, M. J., McKenzie, J. E., Bossuyt, P. M., Boutron, I., Hoffmann, T. C., Mulrow, C. D., et al. (2021). The PRISMA 2020 statement: An updated guideline for reporting systematic reviews. *BMJ*, 372, n71. <https://doi.org/10.1136/bmj.n71>.
- Pişkin, M. (2002). Okul zorbalığı: Tanımı, türleri, ilişkili olduğu faktörler ve alınabilecek önlemler. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 2(2), 531–562.
- Pişkin, M. (2010). Examining bullying victimization among elementary school students in terms of gender, grade level and socio-economic status. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 175–189.
- Salmivalli, C., Kärnä, A., & Poskiparta, E. (2011). Counteracting bullying in Finland: The KiVa program and its effects on different forms of being bullied. *International Journal of Behavioral Development*, 35(5), 405–411. <https://doi.org/10.1177/0165025411407457>.
- Smith, P. K., & Brain, P. (2000). Bullying in schools: Lessons from two decades of research. *Aggressive Behavior*, 26, 1–9. [https://doi.org/10.1002/\(SICI\)1098-2337\(2000\)26:1<1::AID-AB1>3.0.CO;2-7](https://doi.org/10.1002/(SICI)1098-2337(2000)26:1<1::AID-AB1>3.0.CO;2-7).
- Smith, P. K., Mahdavi, J., Carvalho, M., Fisher, S., Russell, S., & Tippett, N. (2008). Cyberbullying: Its nature and impact in secondary school pupils. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 49(4), 376–385. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2007.01846.x>.
- Ttofi, M. M., & Farrington, D. P. (2011). Effectiveness of school-based programs to reduce bullying: A systematic and meta-analytic review. *Journal of Experimental Criminology*, 7(1), 27–56. <https://doi.org/10.1007/s11292-010-9109-1>.
- UNESCO. (2019). *Behind the numbers: Ending school violence and bullying*.
- Yöndem, Z. D., & Totan, T. (2007). Ergenlerde Zorbalığın anne baba ve akran ilişkileri açısından incelenmesi. *Ege Eğitim Dergisi*, 8(2), 53–68.
- Zupic, I., & Čater, T. (2015). Bibliometric methods in management and organization. *Organizational Research Methods*, 18(3), 429–472. <https://doi.org/10.1177/1094428114562629>.
- Zych, I., Ortega-Ruiz, R., & Del Rey, R. (2015). Systematic review of theoretical studies on bullying and cyberbullying: Facts, knowledge, prevention, and intervention. *Aggression and Violent Behavior*, 23, 1–21. <https://doi.org/10.1016/j.avb.2015.10.001>.